

Berghild Willumsen
Frøskeland
8416 SORTLAND

Trondheim, 05.10.2015

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/4448

Saksbehandler:
Lars Løfaldli

Endelig avgjørelse i klagesak: klage på tillatelse til utplanting av lutzgran på eiendom Gnr 39 bnr 30 i Sortland kommune

Miljødirektoratet har etter behandling av klagen kommet til at klagen tas til følge, og at Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 4.3.2015 om tillatelse til planting oppheves. Oppheving av vedtaket er begrunnet med risiko for ukontrollert spredning av lutzgran generelt, og spredning inn i en tilstøtende beiteskog.

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Nordland datert 26.05.2015 om klage på tillatelse til utplanting av lutzgran i Sortland kommune.

Sakens bakgrunn

Berghild Willumsen søkte 4.2.2015 om tillatelse til utsetting av 2000 planter av lutzgran *Picea x lutzii* til skogproduksjon på et kartfestet område på 8 daa på sin eiendom, gbnr. 39/30 i Sortland kommune i Nordland fylke.

Fylkesmannen i Nordland ga i brev av 4.3.2015 tillatelse til utplanting i henhold til søknad. Fylkesmannen mener at utplantingen sannsynligvis ikke vil få uheldige følger for det biologiske mangfoldet, selv om det ikke kan utelukkes at lutzgran er i stand til å spre seg i naturen rundt plantefeltet. For å være føre-var, og for å hindre eventuelle negative virkninger på naturen, er det satt flere vilkår for tillatelsen. Forutsatt at vilkårene følges, mener Fylkesmannen at tiltaket vil gi liten eller ingen negativ effekt på naturmangfoldet, og konkluderer med at tillatelse til utplanting kan gis. Tillatelsen inneholdt vilkår som skal motvirke spredning av lutzgran fra plantefeltet, bl. a er søker ansvarlig for at planter som har spredd seg fra feltet blir fjernet.

Naturvernforbundet, WWF og SABIMA påklaget vedtaket 24. mars 2015. Etter forberedende klagebehandling opprettholdt Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak. Saken ble oversendt Miljødirektoratet 26.5 2015 for endelig klagebehandling.

Klagerett og klagefrist

Klagen er fremsatt av Naturvernforbundet, WWF og SABIMA, som har rettslig klageinteresse i saken, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl.) § 28. Klagen ble sendt innen klagefristens utløp, jf. fvl. § 29

Direktoratet kan etter fvl. § 34 prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Direktoratet kan selv treffe vedtak i saken, eller oppheve Fylkesmannens vedtak og sende saken tilbake til Fylkesmannen til helt eller delvis ny behandling.

Rettslig grunnlag

Klagen behandles i henhold til forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.) kap IV, samt nml. § 8 til 12, jf. § 7 og forvaltningsloven.

Anførsler i klagen

Hovedbegrunnelser for klagen er først og fremst nyere opplysninger som tilsier at lutzgran har en spredningsevne som ikke skiller seg fra sitkagran, og at tilplantingen er tenkt å skje inntil en kartlagt naturtype - Beiteskog av regional verdi.

Klagerne ber dessuten om at klagen får oppsettende virkning.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen i Nordland finner ikke grunnlag for å endre på sitt vedtak av 4. mars 2015, der det gis tillatelse til planting. Fylkesmannen har lagt vekt på at lutzgran - etter beste tilgjengelige kunnskap, har blitt vurdert å ha lav risiko for spredning. Videre mener Fylkesmannen at de vilkårene som er satt for tillatelsen ytterligere vil redusere risikoen for vesentlige uheldige følger for biologisk mangfold. Fylkesmannen ser heller ikke behovet for at klagen får oppsettende virkning. Hvis tillatelsen blir omgjort etter utplanting, skal plantene fjernes av søker.

Miljødirektoratets vurdering

Utsetting av utenlandske treslag reguleres i forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, herunder særlig uheldige følger for biologisk mangfold, jf. forskriften § 7 første ledd. Prinsippene i nml. § 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. § 7. I tillegg har Miljødirektoratet vektlagt andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

Det følger av prinsippet om kunnskapsgrunnlaget nedfelt i nml. § 8 at beslutningen så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i saken basert vurderingene på informasjon som fremkommer av søknad og klage, Fylkesmannens vedtak, forberedende klagebehandling og annen relevant kunnskap.

Tilplantingsområdet grenser inntil en kartlagt beiteskog (se nedenfor). Denne ble kartlagt i juni 2014. Den kunnskapen som foreligger gir ikke indikasjoner på at det er behov for en ytterligere kartlegging av naturtyper og arter. Direktoratet vurderer derfor at det foreligger tilstrekkelig tilgjengelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap i denne saken, jf. nml. § 8.

Lutzgran er en fertil hybrid mellom sitkagran *Picea sitchensis* og hvitgran *Picea glauca*. Det er denne mellomformen som kalles lutzgran *Picea x lutzii*. Det kan være vanskelig å skille mellom sitkagran

og lutzgran. I motsetning til både sitkagran og hvitgran (hhv svært høy og høy risiko) ble lutzgran vurdert å ha lav risiko for å påvirke stedegent naturmangfold negativt (Artsdatabanken 2012).

Kunnskapen om lutzgranas spredning har vært mangelfull. Planting av lutzgran har en relativt kort historie her i landet, og en har frem til nå hatt en begrenset dokumentasjon av spredning. I de senere tid har en imidlertid fått flere indikasjoner og eksempler på at lutzgrana sprer seg like intenst som sitkagran. Det pekes også på at et fremtidig varmere og mer fuktig klima vil kunne bidra til enda raskere spredning av arten. For øvrig så har lutzgrana de samme egenskaper som sitkagran, og trusselen mot stedegent naturmangfold fra lutzgran vil være den samme som fra sitkagran.

Ytterligere et problem er at når hvitgran og sitkagran danner fertile hybrider, så kan disse tilbakekryse seg med foreldreartene. Eksempelvis kan lutzgrana krysse seg med sitkagran. Dette gjør at artene glir over i hverandre, og artstilhørigheten blir problematisk. Ut i fra en føre-var tankegang er det derfor best å operere med sitkagran/lutzgran-komplekset, noe også Artsdatabanken gjør i sitt faktaark om sitkagran og lutzgran.

Det foreligger tilgjengelig informasjon om området fra Naturbase, Artskart og Norsk Institutt for skog og landskap (gårdskart) og en kartlegging av tilstøtende beiteskog fra 2014. Selve utplantingsområdet er allerede et etablert plantefelt, som i seg selv ikke har spesielle naturverdier. Tilplantingen forventes derfor ikke å ha noen negativ innvirkning på selve utplantingsområdet. Plantefeltet grenser imidlertid mot en lokalitet av den viktige naturtypen beiteskog (lok. *Sæterdalselva*, verdi B). Dette er en arealmessig relativt stor beiteskog som har vært i langvarig og kontinuerlig hevd, med beite av flere dyreslag. Beiteskog av såpass god hevd, og av så betydelig størrelse er sjelden i Nordland. Som naturtype vil beiteskog inneholde åpne partier som vil være utsatt for invaderende fremmede bartrær. For øvrig er det ikke registrert noen artsforekomster av nasjonal verdi i området.

Utplantingsens spredningsrisiko vil være grunnleggende for vurderingen av om utplantingen vil kunne medføre uheldige følger for naturmangfoldet. I denne sammenheng er de fremmede treslagenes sprednings- og skadepotensiale viktig. Miljødirektoratet vurderer risikoen for spredning som stor. Klimaendringer antas å ville øke spredningsrisikoen ytterligere. Ut i fra føre-var prinsippet, jf. nml. § 9, finner Miljødirektoratet at det ikke er tilrådelig å plante lutzgran i området.

Vurderingen av om utsettingen kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet skal også omfatte vurderinger av den samlede belastningen som økosystemet er, eller vil bli, utsatt for, jf. nml. § 10. Fylkesmannen opplyser at det i de senere år allerede er plantet lutzgran i størrelsesorden 140 daa innenfor den omtalte beiteskogen, og at ytterligere tilplanting av 8 daa utenfor vil ha liten betydning for den totale belastningen på de forekommende økosystemer i området. Etter Direktoratets mening er det uheldig å styrke bestanden av lutzgran og potensialet for spredning av lutzgran ytterligere i området.

Det har i søknadsbehandlingen ikke framkommet annen potensiell nytteverdi for grunneier eller samfunnet av omsøkt utplanting enn eventuell økt produksjon ved bruk av lutzgran. Miljødirektoratet har forståelse for at grunneier ønsker å utnytte arealer på sin eiendom, men i avveiningen av viktige samfunnsinteresser, vurderer direktoratet det slik at det er viktigere å ta hensyn til risikoen for skade på naturmangfold ved utplanting av lutzgran enn hensynet til en eventuell økt produksjon ved bruk av dette treslaget.

Konklusjon

Det gir ikke tillatelse til planting av lutzgran. Miljødirektoratet opphever dermed Fylkesmannens tidligere vedtak om å tillate planting.

Vedtak

Klage på vedtak om tillatelse til utplanting av 2000 lutzgran til skogproduksjon på et kartfestet område på ca. 8 daa på eiendom gnr.39 bnr.30 tas til følge. Fylkesmannens vedtak om å tillate utplanting av lutzgran oppheves.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages videre i forvaltningen, jf. fvl. § 28.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
Avdelingsdirektør

Gunn Paulsen
seksjonsleder

Kopi til:
NNV
SABIMA
WWF
Alle Fylkesmenn